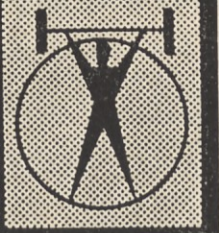

Ureja uredniški odbor — Glavni in odg. urednik Jože Stular — tel. 22-111, lok. 62 — Tisk in klišej CP »Gorenjski tisk«

Sava

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE GUMIJEVIH IZDELKOV SAVA KRANJ

LETO VIII. — STEVILKA 16.

KRANJ, 7. SEPTEMBER 1968

Iz oddelka za družbeni standard

Z varčevanjem do stanovanja

V 11. številki glasila smo objavili članek »Kako do stanovanja?« Odziv na omenjeni članek je bil velik; v kadrovske službi, v oddelku za družbeni standard, se je oglasilo nad 30 delavcev. Zanimali so se, kakšne so realne možnosti, da v naslednjih nekaj letih pridejo do potrebnega stanovanja.

V tem članku bom odgovoril na nekaj vprašanj o stanovanjskem varčevanju. Naj posebej poudarim, da so v Savi možnosti oz. imamo vse pogoje za tako obliko reševanja stanovanjskega vprašanja.

Ce hočemo propagirati stanovanjsko varčevanje, moramo vsekakov izhajati iz osnov, ki so dovolj oprijemljive in utemeljene. Taka osnova je prav gotovo povprečni osebni dohodek in višina življenjskih stroškov, skratka, življenjski standard. Znani so mi podatki o višini povprečnih osebnih dohodkov v posameznih delovnih organizacijah kranjske komune in tudi višina vlaganj, ki jih druga podjetja dajejo za stanovanja. Zaradi tega lahko trdim, da imamo v Savi razmeroma ugodne pogoje za stanovanjsko varčevanje. Upam si celo trditi, da so sedaj te možnosti ugodnejše kot kdajkoli, zato torej predlagam, da se vsi, ki želijo priti do potrebnega stanovanja odločite za eno od predlaganih oblik varčevanja.

Predno preidem na sam opis, kako se vključiti v stanovanjsko varčevanje, želim bralce seznaniti še z naslednjim, kar bo pri marsikomu vplivalo na odločitev:

1. Sedanji zakon o obveznem izločanju 4% od bruto osebnega dohodka v delovnih organizacijah na poseben konto v okviru sklada skupne porabe preneha veljati 31. decembra 1969. Višina tako zbranih finančnih sredstev bo pri nas letos preko 149 milijonov SD, po obstoječih zakonskih določilih za kreditiranje stanovanjske gradnje.

2. Poleg tega zneska je bilo na sklad skupne porabe razporejenih še 15.400.000 SD, namenjenih kreditiranju individualne gradnje.

Letos je bilo torej na razpolago skupaj 165.000.000 SD za reševanje stanovanjskega vprašanja. Sprejetjem pravilnika o delitvi sredstev sklada skupne porabe smo uzakonili stanovanjsko varčevanje in mu dali tisto mesto, ki mu dejansko pripada. Varčevalcu pa smo dali zagotovilo, da lahko dobi na privarčevani znesek ustrezno višino kredita.

V 59. členu tega pravilnika je zapisano, da podjetje dá varčevalcu 200% kredit na privarčevano vsoto.

Tako določilo bomo morali v bodoče izvajati, predvsem zato, da bodo vsi pravilniki in posamezna določila predstvaljali zakonito osnovo za vse oblike kreditiranja, varčevalcu pa zagotovilo, d bo po preteku določenega roka in k bo nastopila potreba tudi dobil pripadajočo višino kredita.

Stanovanjske varčevalce razvrščamo v dve skupini:

— na tiste, ki že sedaj živijo v slabih stanovanjskih razmerah in z ozirrom na številnost družine terjajo čimhitrejšo rešitev in

— na tiste člane delovne skupnosti, ki sedaj stanovanja še ne potrebujejo, pa ga bodo v doglednem času (morda v dveh, treh ali petih letih).

Ce podrobneje analiziramo prvo skupino in jo primerjamo s prosilci za dodelitev stanovanja, ki so sedaj na listi pričakovalcev — prosilcev v podjetju, opazimo, da gre predvsem za mlajše zakonce,

kjer sta povečini oba zakonca zaposlena. Po dosedanjih izkušnjah je pri tej vrsti prosilcev veljalo pravilo oz. prepričanje, da je podjetje dolžno dati svojemu delavcu stanovanje in da bo eden od zakoncev prav gotovo dobil v svo-

jem podjetju stanovanje na način in pod pogoji, ki so veljali pri nas dokaj dolgo.

V drugi skupini so v glavnem mlajši ljudje z drugačno miselnostjo in z objektivnim presoja-

(Nadaljevanje na 2. str.)

21. septembra mladinska konferenca

Aktiv valjarna II najbolj uspešen v tem letu

Na zadnji redni seji je TK ZMS pregledal tudi delo in aktivnost posameznih mladinskih aktivov po delovnih enotah. Iz poročil in razprave je bilo razvidno, da je aktiv valjarne uspešnejši od ostalih. V akcijah, prizadevanjih in razpravah so zajemali predvsem reševanja problemov, ki so nastajali v delovni enoti.

Stefan Zrinski, Lado Mrzaz in Primož Frantar, člani TK ZM

Ceprav niso v celoti realizirali svojega programa, so storili zelo veliko in s svojim primerom dokazali vsem tistim, ki menijo, da mladinska organizacija v podjetju ni več potrebna, da je organizirano delo mladine v delovni enoti velik činitelj pri poslovanju ter delu in življenju enote.

Na svojih 9 proizvodnih konferencah so mladinci te enote razpravljali in sprejeli tudi ustrezne sklepe o tekočih proizvodnih problemih enote, o medsebojnih odnosih v enoti (starejši — mlajši; odnos do vodstva enote), nadalje so obravnavali tudi posamezne mladince, ki so malomarno opravljali svoje delovne naloge, nekajkrat pa so razpravljali tudi o nepravilni razporeditvi delavcev — mladincev na delovna mesta, o varnosti pri delu in o osebnem dohodku. Večkrat so mladinci dali svoje predloge tudi za izboljšanje organizacije dela v enoti ali pri posameznem stroju. Lahko bi še naštevati razne podrobnosti, vendar upam, da je iz zgornjega razvidno, da so mladinci valjarne uvideli svoj položaj in naloge v delovni enoti. Prej sem omenil, da so na proizvodnih konferen-

cah sprejeli tudi ustrezne sklepe. Te sklepe pa so skoraj v celoti tudi izpolnili ali pa je delo (akcija) potekala tako, kot smo se domnili.

Na vseh njihovih sestankih je bil tudi vodja delovne enote, ki jim je razložil stvari, ki so bile nejasne. Mnogokrat je mladincem predlagal to ali ono, jih opozarjal in prosil tudi za pomoč. To dejanje vodje delovne enote je vsekakor pohvalno, njemu pa naj bi sledili tudi ostali vodje.

Menim, da so mladinci valjarne na pravi poti in želim, da bi začeto delo nadaljevali, pri tem pa jim želim veliko uspeha.

Ko sem zadnjič mimogrede malce pokramljal s predsednikom tega aktivna tov. Tomplak Ivanom o delu njihovega mladinskega aktivna, mi je dejal: »Veseli me, da smo enotni in da si večina prizadeva in zaveda svojih nalog ter da smo dosegli tudi že nekaj uspehov, toda razmišljam, kako zainteresirati in vključiti v naše delo

še nekaj posameznikov, ki mislijo samo od danes do jutri.«

TK ZMS je izrekel na svoji zadnji seji aktivno valjarna tudi javno pohvalo za njihovo delo in prizadevanje.

TK ZMS je na svoji 17. redni seji sprejel sklep o sklicu redne letne konference ZMS v našem podjetju. Konferenca bo 21. septembra ob 9. uri.

Obširneje bomo o konferenci in delu mladinske organizacije pisali v prilogi naslednje številke tovarniškega glasila.

ANTON BAJUK

Inž. Tone Lah, vodja DE valjarne II

15. september naš veliki praznik

15. september je velik zgodovinski dan slovenskega naroda, posebno primorskega, ki je pred 25. leti organiziral vseljudo vstajo proti okupatorju. Ta vstaja ni bila pomembna samo za Primosko, ampak za vse narode Jugoslavije. Na tem področju so se po vstaji formirali partizanski odredi — bataljoni, brigade, divizije in končno 9. korpus. Te enote so svojo nalogo junaško opravile in dosegle tisti cilj, kot je bil zapisan v zgodovinskem dokumentu primorske vstaje.

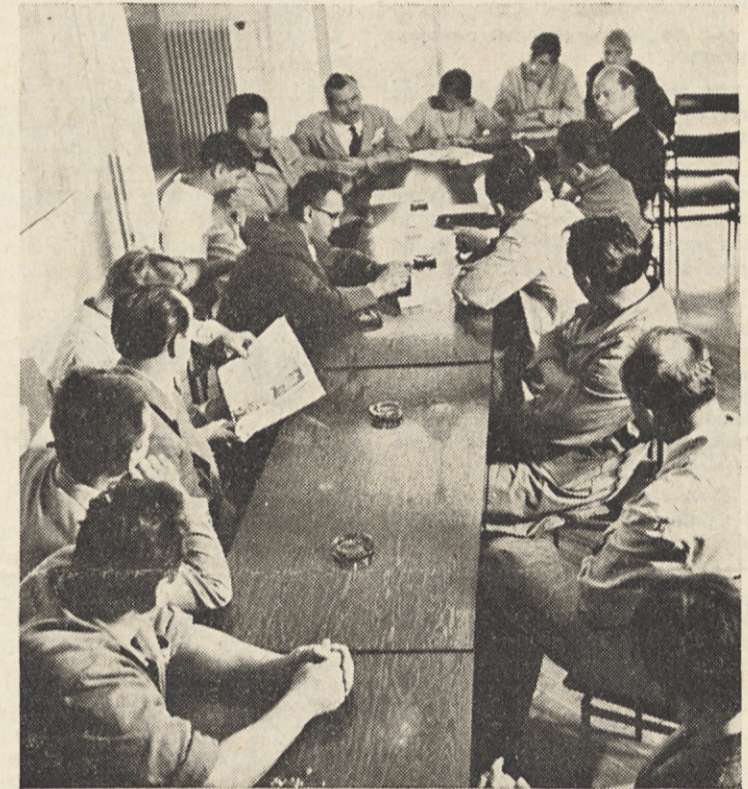
Ko primorsko ljudstvo pripravlja o tem zgodovinskem dnevu veliko proslavo v Novi Gorici, mislim, da je prav, da se tudi v našem kolektivu pripravimo na to proslavo in se je udeležimo v čimvečjem številu, saj je to za Slovenijo in tudi za celotno Jugoslavijo velika politična manifestacija.

Pokroviteljstvo za proslavo je prevzel tovariš Tito. Zato vsi 15. septembra na veliko proslavo in partizanski tabor 9. korpusa v Novo Gorico.

Na tem taboru se bomo srečali tudi z aktivisti in borci NOV, ki so sodelovali pri osvoboditvi naše domovine.

IVAN PINTAR

Politični aktiv Sava o dogodkih v ČSSR

Kot vso jugoslovansko javnost, vse delovne ljudi Jugoslavije, je tudi nas v Savi pretresla vest o vdoru tujih čet na ozemlje Češkoslovaške socialistične republike.

Se istega dne, to je 21. avgusta dopoldne, se je v sejni sobi sestal politični aktiv in razpravljal o najnovejših dogodkih v ČSSR. Največkrat izrečeni besedi sta bili **PROTESTIRAMO** in **OBSOJAMO!**

Po razgovoru so udeleženci z glasnim odobravanjem sprejeli sklep, da v imenu kolektiva Sava pošljemo pismi Centralnemu komiteju in Predsedstvu Zveze komunistov ter ambasadi ČSSR v Beogradu. Pismi objavljamo v celoti:

CK IN PREDSEDSTVU ZKJ

Politični aktiv tovarne gumijevih izdelkov Sava Kranj je dne 21. avgusta obravnaval najnovejše dogodke v svetu in še zlasti v ČSSR. Politični aktiv podpira politiko ZKJ o odnosih med komunističnimi in drugimi partijami in o pravici narodov do samoodločbe ter o lastnem razvoju socializma ter napore CK in predsedstva CK ZKJ za uveljavitev teh načel (v svetu).

Politični aktiv Save podpira politiko in napore CK in predsedstva za uveljavitev teh načel v ČSSR in njuna stališča glede opredelitve češkega naroda in partije o samostojnem odločanju in razvoju socializma v lastni deželi. Najostreje obsoja politiko sile ter interesnih sfer, pa naj si bo to s strani ZSSR ali ZDA.

AMBASADI ČSSR BEOGRAD

Politični aktiv tovarne gumijevih izdelkov Sava Kranj je danes, 21. avgusta obravnaval zadnje dogodke v ČSSR in sklenil, da v celoti podpre stališče ZKJ glede pravice vsakega (češkega) naroda in partije o samostojnem odločanju in razvoju socializma v lastni deželi. Glede na sprejeta stališča in dosedanje politiko ZKJ politični aktiv Save tudi v sedanjem trenutku izraža vso podporo češkoslovaškemu narodu in komunistični partiji ČSSR pri uveljavljanju načela enakopravnosti narodov in partij, pri njihovih naporih, da glede na svoje specifične pogoje gradi socializem v lastni deželi.

Najostreje obsoja politiko sile in politiko in interesnih sfer, pa naj si bo to s strani ZSSR ali ZDA.

POLITIČNI AKTIV

TOVARNE GUMIJEVIH IZDELKOV SAVA KRANJ

V petek, 23. avgusta pa so bila v naši tovarni štiri velika zborovanja delavcev, na katerih so naši najvidnejši družbeno politični delavci prikazali razmere na Češkoslovaškem in razložili stališča naše vlade in vodstva Zveze komunistov Jugoslavije. Tudi na teh zborovanjih je bila izražena popolna solidarnost češkoslovaškemu ljudstvu in podpora stališčem Jugoslovaže do tega vprašanja.

Z varčevanjem do stanovanja

njem sedanjega položaja. Po večini so pripravljene sodelovati s kar največjim lastnim prispevkom pri urejanju lastnih stanovanjskih zadev.

Ker smo stanovanjske varčevalce razporedili v dve skupini, je prav, da tudi ločeno predlagamo, po kakšni varianti naj bi varčevalci in s kakšnimi sredstvi naj bi razpolagali do vselitve v kupljeno stanovanje.

Po pravilniku o delitvi sredstev sklada skupne porabe imajo člani delovne skupnosti, ki si želijo kupiti stanovanje, pravico, če so poročeni oz. če delata oba družinska člana v našem podjetju, do 85 % kredita na predračunsko vrednost kupljenega stanovanja, če pa je v Savi zaposlen samo en zakonec ali družinski član, pa je upravičen do 50 % kredita od predračunske vrednosti stanovanja. Večina interesentov za nakup stanovanja želi dvosobno stanovanje z dnevno sobo (sedaj kategorizirano kot trosobno stanovanje). Tako stanovanje običajno meri od 56 do 70 m² površine. Sedanja tržna cena za m² takega stanovanja v Kranju je 156.000 SD.

Za boljše preglednost navajam primer:

za obračun bom vzel trosobno stanovanje s površino 70 m² in naredil dve varianti obračuna:

— prvo za člane kolektiva, ki sta oba zakonca ali družinska člana zaposlena v našem podjetju in sta upravičena do 85 % kredita od predračunske vrednosti objekta;

— 70 m² x 156.000 SD je vrednost stanovanja 10.920.000 SD. Kupna vrednost trosobnega stanovanja je torej 10.920.000 SD, od tega morajo kupci stanovanj, ki dobijo 85 % kredita ob sklenitvi pogodbe ob nakupu vplačati 15 %, kar znesse 1.638.000 S dan.

Možnosti privarčevati znesek, ki je potreben za vplačilo, so naslednje:

1. da varčevalec ob sklenitvi pogodbe z ustrežno banko oroči 500.00 SD, nakar mu banka odobri po preteku 14 mesecev 80 % kredita na privarčevani znesek, kar znesse 400.000 SD.

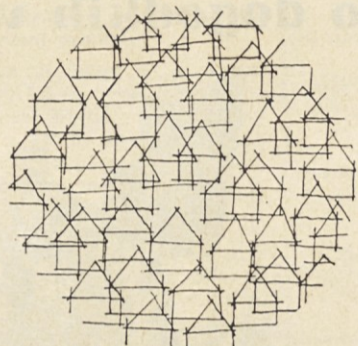
lastnih denarnih sredstev 500.000 SD
bančnega kredita 400.000 SD
SKUPAJ 900.000 SD

2. Varčevalec mora do dneva nakupa vplačati še razliko 738.000 SD, ki jo pridobi tako, da v roku 14 mesecev vlaga redno vsak mesec 55.000 SD in si tako prihrani znesek 770.000 SD. Obstoji tudi možnost brez začetnega zneska, vendar morajo biti večji mesečni dohodki.

Druga varianta oz. izračun pri nakupu za tiste, ki so upravičeni do 50 % posojila v našem podjetju je naslednje:

70 m² x 156.000 SD je vrednost stanovanja 10.920.000 SD

Kupna vrednost trosobnega stanovanja je torej 10.920.000 SD, od tega morajo kupci stanovanja od kupne vrednosti stanovanj. V 50 % lastni udeležbi se upoštevajo tudi eventualni krediti podjetja, kjer je zaposlen en zakonec ali družinski član, kakor tudi vsi krediti in druga finačna sredstva, ki se lahko koristijo za nakup stanovanja.

TAKOLE VABI GORENJSKA KREDITNA BANKA VARČEVALCE ZA STANOVANJA

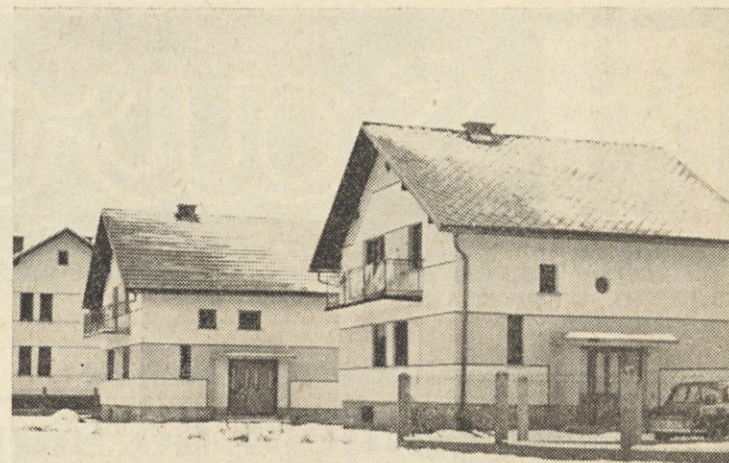
Interesenti za nakup stanovanja, ki so upravičeni do 50 % posojila, morajo torej sami prispevati 5.460.000 SD. Možnost, da pridete do tega zneska, je, poleg že omenjene, še naslednja:

Varčevalec se obveže, da bo varčeval najmanj 14 mesecev, tako da bo vsak mesec vplačal znesek 70.000 SD, kar znesse 980.000 SD. o 14 mesecih mu banka odobri 80 % kredita na privarčevano vsoto, kar dá skupaj 784.000 SD. Skupaj je torej šele 1.764.000 SD, ki jih varčevalec lahko pridobi.

— prvič tako, da ob sklenitvi pogodbe o varčevanju vplača določen znesek, ki pa mora biti večji od 500.000 SD in

— drugič tako, da delovna organizacija, kjer je zaposlen en družinski član odobri namensko posojilo in ga oroči pri ustreznih kreditnih banki na odpovedni rok 14 mesecev. Pri takem varčevanju dá banka tudi več posojila kot pri 14 mesečnem varčevanju.

Kot primer za obračun sem vzel trosobno stanovanje zato, ker večina dosedanjih varčevalcev želi tako stanovanje. Možno je seveda, da bo nekdo kupil večje ali manjše stanovanje, pač tako, kot ga rabi in v okviru svojih finančnih sposobnosti. Vsi primeri obračuna lastne udeležbe se potem, kolikor gre za drugačno stanovanje od

Ker je bil odziv na prvi članek o varčevanju za stanovanja precejšen, je za današnje številko glasila tov. Peter Žigante pripravil celovitejšo informacijo, kako z varčevanjem do stanovanja. V želji, da bi stanovanjska vprašanja v naši tovarni kar najhitreje reševali, da bi čimveč mladih, ki bodo čez leto, dve ali več ustanovljali lastne družine, je prav varčevanje za stanovanje ena od najprivlačnejših oblik. Seveda to meni strokovna služba. Radi pa bi tudi vaša mnenja o tem, zato bo dobrodošel vsak prispevek, napisan za glasilo. Veseli bomo tudi vaših idej in predlogov. Oglasite se!

opisanega, popravijo navzgor ali lahko dobite pri GKB ali pri referentu za družbeni standard.

Vsi, ki želite kakršnekoli informacije v zvezi z varčevanjem, jih

PETER ŽIGANTE

Problem, ki postaja pereč:

Zakaj toliko disciplinskih prekrškov?

V letošnjem letu je imela disciplinska komisija 11 sej, na katerih so med drugim obravnavali kar 33 delavcev, ki so naredili disciplinski prestopki (izostanek iz dela in zaradi prekomernega uživanja alkoholnih pijač).

Navedenih 33 članov kolektiva je izostalo po dva delovna dneva. Če računamo škodo, ki je nastala ob tem zaradi zastojev pri delu, so prekrški tem težji. Posledice nosimo vsi v kolektivu, zato se mi zdi tako ravnanje nekaterih obsojanja vredno.

Podatki o prestopkih posameznikov zaradi uživanja alkohola so me napotili v kadrovsko službo, v oddelek za socialno delo. Predvsem sem želel dobiti odgovor na dvoje vprašanj:

Kako obravnavate člane kolektiva, ki izostajajo iz dela zaradi prekomernega uživanja alkoholnih pijač?

Odgovor:

Oddelek za socialno delo si v sodelovanju z zdravstveno službo v službi in izven podjetja prizadeva, da bi se število alkoholikov v Savi zmanjšalo. Konkretno delo obsega redne razgovore s prizadetimi na delovnem mestu, z njihovimi sodelavci oz. izmenskimi delovodji in z vodji delovnih enot. Nadalje obiskujemo tudi družine, kjer se dogovorimo za skupne akcije, da bi pomagali prizadetemu iz krize. Stalni spori med zakoncema, neurejena prehrana v družini in nezvestoba so najpogostejši problemi, ki vodijo duševno nestabilno osebnost k iskanju utehe v alkoholu.

V skrajni sili se poslužujemo zdravljenja v bolnici. Pri tem imamo malo uspeha. Vzroki niso v metodah zdravljenja, temveč pri bolniku samem, ki se v največ primerih ne drži zdravnikovih navodil. Če bolnik, ki se vrne iz bolnice, nima vztrajne in skrbne pomoči — največkrat žene — je zdravljenje brezuspešno.

Trditve posameznikov, da tisti, ki so se zdravili, potem še bolj pijejo, so neosnovne. Če pijejo bolj, je vzrok v pomanjkanju volje in obupu nad samim seboj.

Kakšne ukrepe predlagate, da bi se problem alkoholikov zmanjšal?

Z večletno prakso smo si pridobili določene izkušnje. Zato lahko

naštetimo vzroke, ki privedejo posameznika, da prične kronično piti alkoholne pijače. Našteli jih bomo kar po vrstnem redu:

— Med prve vzroke pripisujemo nesporazume med zakoncema. To sklepamo tudi po tem, ker je 95 % alkoholikov poročenih.

— Na drugem mestu so vzroki v pogostem pitju alkoholnih pijač. Posamezniki si prizadevajo, da z vsoto gotovostjo in pozornostjo zalijejo z alkoholom vsak praznik (državni, cerkveni, osebna praznovanja: rojstvo, poroko, idr.) Če upoštevamo vse to, so redki dnevi, ko ni vzroka za pitje. Največ ljudi od teh podleže stalnemu pitju.

— Na tretjem mestu so vzroki pri delu oz. v delovnem okolju. Sem sodijo:

— nesporazumj in slabi medsebojni odnosi v delovni enoti,

— neodgovarjajoče delo, stalne premestitve,

— za vloženo delo premalo dohodka.

To so tri najvažnejše skupine vzrokov, je pa še mnogo vmesnih, katerih posledice so ravno tako hude.

Navadno rečemo, če je znan izvor bolezni, je zdravljenje uspešnejše. Tudi tu lahko rečemo, da poznamo izvor bolezni oz. razvade, vendar je zdravljenje dolgotrajno in dostikrat neuspešno.

Če upoštevamo našete vzroke, lahko zaključimo, da bo zdravljenje uspešnejše le, če bodo pomagali odgovorni v podjetju, prijatelji in sodelavci.

Največ pomoči pa pričakujemo od prizadetih. Skrajni čas bi bil, da bi se zavedali, kakšno breme povzročajo svojim družinam, kolektivu in družbi.

BLAŽ STUDEN

Delavski svet podjetja sprejel pravilnik o nagrajevanju po kvaliteti

Na zadnji seji so člani delavskega sveta podjetja potrdili predlagani pravilnik o nagrajevanju na osnovi finačnega rezultata in kvalitete dela.

Pravilnik je bil pred tem v razpravi po delovnih enotah. Potem so v EOS analizirali vse prispelle pripombe in predloge ter najkorektnije upoštevali, na ostale pa pripravili odgovore.

Poizkusno pravilnik začne veljati 1. septembra in kot pravijo predlagatelji, če bo uspel, bo s 1. oktobrom uvedeno nagrajevanje po omenjenem pravilniku v vsej tovarni.

Da bi bili čimpopolneje seznanjeni, kako je bil pripravljen predlog, kakšne so bile pripombe in predlogi v delovnih enotah, bomo v eni prihodnjih številki glasila več pisali.

Popravek

V 15. številki glasila se je vrnila neljuba tiskovna napaka, ki je mnoge nekoliko razburila. V zahvali, ki jo je objavil tov. Janez Maček bi moralo pravilno pisati »... 500 N din...« in ne kot je bilo objavljeno 5000 N din. Predvsem prosimo tov. Mačka, da nam napako oprost.

Obvestilo

Ker smo za v prejšnji številki objavljene rebusne prejel samo štiri rešitve — za žrebanje pa jih mora biti vsaj deset — žrebanja ne bomo opravili.

O rezultatih žrebanja skandinavske križanke vas bomo obvestili v 17. številki glasila Sava.

... Potrošniki nam pišejo ...

Predstavljamo vam:

1966 god. pobralo sem kod NOVOTRČINE u N. mestu 2 kosa guma 5,60 x 15 za prvoizvodnje. Danas sem vsio izvrsne opravke na avtomobela pa sem gume izvencio. Opet sem kupio gume Vase prvoizvodnje, jer sam sa ovima iz 1966 prešao 63.832 km na avtomobilu VW te sam sa istima potpuno zadovoljan.

Ovim želim da pohvalim kvalitet i izvrsnost vase proizvodnje, za koje smatram da je prvovazredno samo sa kvalitetom koje postignute. Dobar plasman te firme opravdalo naziv najkvalitetnijeg.

O tome koliko znači kvalitetna guma najbolje znamo vozači. Jas preko ovo moje pismo saznam da i mi vozaca, jer od istih uslova zavise naši životi kao i vrednost robe koju prevozimo.

U očekivanju dalje i kvalitetnije vase proizvodnje guma, drugarski vas pozdravljam.

Bez zamene guma kilometar

Doz drugi vozaci pređu pet do deset, Nestor Sečič je prešao 50 hiljada kilometara na gumi, koja ima samo 100.000 kilometara pređenih, radi od 1960 godine. Zbog toga, da su disciplinirani.

K R A B

Vozač kamiona
Dusan je prešao 100.000 km. Sa pomenutim gumama sofer Bogdan je prešao 100.000 km bez ikakve popravke vise od 100.000 km. Naša radna organizacija je odlučila da isenovanog zbog dobrog kvaliteta i guma nagradi na jednoj od radničkog saveta.

TOVARNA GUME "SAVA"
K R A B

U letu 1964 sem v maloprodaji kupil 4 komade avtoplašće, proizvod vase tovarne SAVA 5,60 x 15 za vozilo Volkswagen 1200. Avtoplašće sem montiral na vozilo v XI. mesecu 1964, pred tem pa sem jih imel v garaži oca 5 mesecov. Sedaj vam pišam prvoizvodnje zaradi tega, ker sem presenečen na kvaliteto in vzdržljivost predmetnih avtoplaščev, saj sem do danes prešel vedno so spoštni za protektiranje. Vednoma sem vozil po pretežno slabih cestah, od vsega sigurno več kot 2/3 po makadamu. Vozilo sem v vsaki parkiral na prostem, tudi preko zime in lahko rečem, da so bili gume pravzaprav zelo slabo čuvane - negovane. Zaradi tega sem še bolj presenečen nad vzdržljivosti, saj toliko ne vzdržijo niti vsi avtoplašči priznanih inozemskih tovarn.

Oprostite, da vas nadlegujem, če vas prosim, da mi sporočite, če so vsi vaši proizvodi tako kvalitetni, ali je bila mogoče samo takratna serija nastila. Večkrat sem namreč že slišal, da domači avtoplašči vzdržijo le nekako do 20.000 kilometrov.

Pričakujem vasega sporočila in vas tovariško pozdravljam.

Naš sofer se Karadžoni Andor je sa sumiteta kolima VW 1000, koja smo kupili 1966. godine, prešao 55.000 km. Za to vreme nismo imali potrebe da menjamo gume vase proizvodnje, koje se još nalaze u dobrom stanju.

Ovim putem izražavam zahvalnost za dobar kvalitet.

Od dana stupanja na rad u gore pomenutoj konfekciji pa sve do danas prevailo sam sa gore pomenutim kolima 100.000 kilometara na vase gumi, a koje su bile montirane još prilikom prevazajanja pomenutih kola od Tovarne Karoserije Ljubljana dana 29. I. 1964 godine. Gume imaju sledeće fabričke brojeve i to: 763-19521, 763-9488, 763-19718, 768-9499 i 768-9563 a dimenzije isti je 8-25-20 sa 12 platna.

Sada na kolima imam samo dva kosa guma nakon predjenih 100.000 kilometara jer sam ostale demontirao usled klizanja, a u dnevno ravno 120.000 kilometara tako da mogu reći da sam sa istim prešao dovoljan.

Slobodan sem vas izvjestiti da dva guma, koje sam do sada sa njima prešao 45.000 km i još sa uvijek nislaz na kolima i to vrlo dobrom stanju. Ne prvica kotičima sam se dotrajalost, već redi vremenak roka, da nebi nastredao.

Ovine vas putem obavestavam i ujedno sa osobitiz postovanjem Ante Jurajčić boinice Novi Marof jedno bi htelo da vam nešto prave gume sa novim aparatom vrlo mali a efikasni bude uračunato mala investicija dozvoljava

N. M. II. XI

Šofers konfekcije "Prvi maj"

Ljubomir Pošić
Ljubomir Pošić
Šofers konfekcije "Prvi maj"

Dr. Lev Premru diplomirani inženir kemije

V prejšnji številki smo objavili novico, da smo sprejeli na delo dva nova sodelavca. To sta dr. Lev Premru — glavni inženir razvojno tehnološke službe — in Drago Vidmar, direktor prodajne službe. Z namenom, da vam jih boljše predstavim, sem oba zaprosil za krajši razgovor. Rade volje sta pristala.

Dr. Lev Premru se je rodil 1931. leta v Ljubljani; na naravoslovni fakulteti je diplomiral 1959. leta. Na univerzi v Ljubljani je opravil tudi doktorat kemijskih znanosti. Doslej je bil zaposlen v Ljubljani na TSS KMRL in v kemičnem inštitutu Boris Kidrič.

V razgovoru mi je tov. Premru dejal: »Tovarno Savo že dlje časa poznam, saj so bili stiki med našim inštitutom in vami dokaj tesni in zaradi tega o tovarni tudi že marsikaj vem. To mi bo v veliko pomoč pri delu.

Tovarna je v razvoju (povečanje proizvodnje in razširitev asortimana, oz. uvajanje novih izdelkov in postopkov proizvodnje), zato je razumljivo, da bo nujno morala v korak s tem tudi razvojno tehnološka služba. Pred nam je predvsem učinkovitejša operativno posredovanje v proizvodnji in pa perspektivnejše, morda dolgoročneje načrtovanje (v skladu z razvojem kemične industrije v Sloveniji, gumarstva v Jugoslaviji in v svetu), kako in kaj bomo delali v naslednjih letih. Dolžni smo se vključiti v ta gibanja, jih tekoče zasledovati in uporabiti v naši proizvodnji vse, kar nam lahko koristijo. In ne samo, da se vključimo! Vključitev mora biti tudi pravočasna! V zvezi s tem pa je v prvi vrsti potrebna močna, razvojno tehnološka služba, oz. strokovno sposobna vse te naloge

tudi opraviti. To še najbolj velja za razvijanje tehnologije in uvajanje nove proizvodnje in novih surovin.

Na vprašanje, ali je pri nas dovolj strokovnih delavcev, mi je tov. Premru dejal: »Res je v Savi precej strokovnih delavcev, vendar menim, da še ne zadosti. Podatki o razvoju Save kažejo, da se je npr. proizvodnja v desetih letih povečala za 100%. Menim, da so za takšen napredek zaslužni delavci v proizvodnji in strokovni delavci. To pa nadaljnje povečanje števila strokovnih delavcev opravičuje. Sava postaja modernejša industrijsko podjetje in vsako leto povečuje svojo proizvodnjo. Toda to povečanje gotovo ne bo šlo več toliko na račun povečanja števila zaposlenih, kot pa na cenejšo, hitrejšo in boljše proizvodnjo.«

Ob koncu razgovora sem želel še odgovor na vprašanje o učinkovitosti obveščanja.

»Strinjam se, da je potrebno kolektiv tekoče seznanjati tudi o delu strokovnih delavcev ali skupin. Sodelavci tako zvedo za njihove uspehe, težave in načrte, spoznajo njihova prizadevanja in kvaliteto. To pa je za dobro sodelovanje vseh v kolektivu pomembno, kajti razumen, realen odnos in spoštovanje drug drugega so tudi naše kapacitete,« je zaključil najin razgovor dr. Lev Premru.

JOŽE STULAR

V prodajni službi dobivamo med službeno pošto često tudi pisma naših potrošnikov — kupcev naših izdelkov. V njih posamezniki, včasih pa tudi podjetja ali ustanove izražajo svoja mnenja o kvaliteti naših izdelkov. Največkrat so ta pisma pohvalna in redkeje se zgodi, da se potrošnik pritoži.

Prebirali smo ta pisma in prišli na misel, da bi nekaj odlomkov objavili v savskem glasilu, saj bo prenekaterega delavca pri nas tudi zanimalo, posebno še sedaj, ker že nekaj časa posvečamo izredno pozornost kvaliteti dela in kvaliteti izdelkov. Omenjena pisma so moralno priznanje vsem nam v Savi, pohvala za trud in napor vseh delavcev.

Vsa naša prizadevanja za dobro delo in dobro kvaliteto so bogato poplačana: širi se glas o kvalitativnih savskih izdelkih, kar postaja iz dneva v dan pomembnejše.

V stabilnejših tržnih pogojih, ko kupec nima težav, ko noče kupiti katerikoli izdelek in lahko izbira različno kvaliteto, je prav to zadnje, kvaliteta, najpomembnejše. Tudi zato smo v Savi pričeli uvajati statistično metodo kontrole kvalitete izdelkov; organi upravljanja pa vsak mesec razpravljajo o gibanu kvalitete in ustrezno ukrepajo.

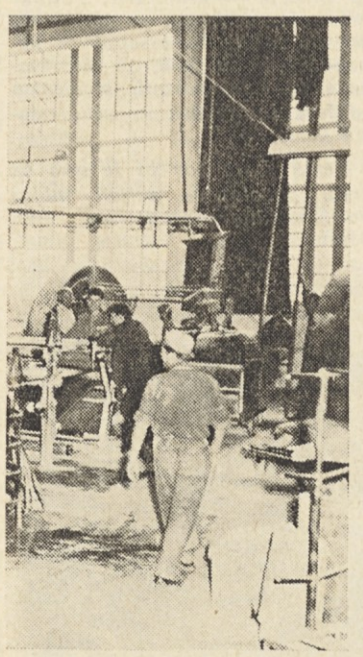
Najbrž je med pomembnejšimi faktorji za doseganje dobre kvalitete izdelkov prav nagrajevanje po kvaliteti dela.

Službe kontrole kvalitete ne dovolijo, da bi »prišel« v skladišče izdelek drugačen kot »prima!« Za to odgovarja moralno in materialno, kajti v nasprotnem primeru so posledice reklamacija in neza-

dovoljstvo pri potrošnikih. V uvidu sem že dejal, da je takih primerov vedno manj.

Proizvajamo tisto in tako, da potrošnike čimbolj zadovoljimo, zato so nam njihova dobronamerna in pohvalna pisma v tem večje veselje in ponos.

Izmed mnogih pisem smo skupaj z uredništvom izbrali le nekatere, morda niti ne najbolj značilne. Izbrali smo jih na slepo, pa vseeno vsa izražajo... No, to lahko sami preberete.

Tudi moderni stroji in usposobljeni delavci veliko pripomorejo k dobri kvaliteti naših izdelkov. Zato gradimo novo tovarno. Na sliki: detalj iz vajarne I.

Pa še to! Takšna mnenja so v poslovnem življenju bogat kapital pri prodiranju na trg. Morda bodo ti izvlečki prispevali delček tudi k temu, da je treba dati potrošnikom kvaliteten izdelek. Če v tem uspemo, je to naš uspeh.

CIRIL HABE

Savski oktet ponovno „pri delu“

Oktet je po treh tednih premora ponovno pričel z delom. Medtem je doživel majhno rotacijo. Zamenjali smo enega od prvih tenorjev, kateremu je bilo več do nogometa kot pa do petja. Sprajujem se, kje bi dobili pevca, če bi bila nogometna tekma in nastop okteta ob isti uri. Oktet še vedno vodi Peter Lipar, ki nas dvakrat tedensko uči notalno, potem pa imamo še sami vaje, tako da že pred nastopom pesem lepo zveni.

Naša sindikalna podružnica je obdarila starčke v domu Albina Drolca, nad katerimi ima naša tovarna patronat. Tedaj smo tudi zapeli. Točno ob napovedani uri, ob 15.30, kakor smo se zmenili z upravnikom doma, so se zbrali vsi starčki — tudi nepokretni v vozičkih — v njihovi dvorani. Pripravili smo jim kratek program. Najprej jim je zaigral trio nekaj domačih viž, potem pa jih je pozdravil predsednik sindikalne podružnice v imenu kolektiva. Zaželel jim je mnogo zdravja, zado-

voljstva in počitka v našem domu.

Oktet je zapel 6 pesmi. Starčki so nas spremljali s solzami v očeh. Bili so navdušeni nad ubranim petjem ni se ob njem spominjali mladih, zdravih in veselih dni, ko so morda tudi sami tako prepevali.

S programom so bili zelo zadovoljni in so želeli, da še pridemo. Dejali so, da so se ob našem petju za dvajset let pomladili. Seveda smo jim obljubili, da se še oglasimo, saj tudi nas lahko čaka tak dom, kot ga imajo oni. Potem je oktet še pel tudi na Pokljuki na pikniku.

JANKO BAJT

„Včasih je zelo težko ljudi hkrati poznati in ljubiti“

THORNTON VILDER

»Tovarišice in tovariši! Za predsednika predlagam Janeza, predlog pa utemeljujem... Istega mnenja so tudi Peter...«

Tako se je pričela moja »mandatna pot«. Bil sem nekoliko presenečen, vendar zadovoljen. To je zaupanje in obenem priznanje, čeprav me je bilo nekje globoko v drobno strah, kako bo šlo.

Pričeli so se sestanki, seje, posvetovanja, sodelovanja, nastopi, otvoritve in zborovanja.

»Tovariš Janez, vabimo te, da se udeležiš...«

Kopičili so se materiali, vabila in pozivi. V začetku le za popoldan, nato vse pogosteje ob koncu dela in nazadnje ob katerikoli uri.

Podobno je bilo s časom: najprej ga je zmanjkalo popoldan, nato tudi dopoldan. Veliko sem izostajal z dela — delo pa je moralo biti opravljeno — vendar so sodelavci in vodja razumeli moje dolžnosti in obveznosti. Skoraj lahko rečem, da ni bilo zapletljajev. Tu in tam smo se o tem pomenili in zaključili, da je pač tako in da bo trajalo le eno leto.

Spoznal sem tudi drugo plat »funkcije«: dobil sem mnogo novih prijateljev, nagovarjali so me taki, ki me prej niso pogledali,

pozdravljali so me taki, s katerimi prej nismo nikoli spregovorili (ker smo se pač poznali samo na videz). Ustavljaj sem se v mislih ob vsem tem: kaj je bistvo tega? Resnično spoštovanje? Približevanje ali kaj drugega?

Največkrat nisem mogel ničesar zaključiti. (O, da bi vsaj pri tem ostalo!)

Leto je bilo naokrog, funkcijo je prevzel naslednji, sam pa sem se ponovno »zakopal« v svoje delo.

In zdaj me je čakalo drugo presenečenje: malo je ostalo prijateljev, prijatelj kot so bili tedaj, ko sem bil funkcionar. Več je bilo takih, ki so nekam zamišljeno hiteli mimo mene in takih, ki so se priklanjali naslednjemu.

Za nekatere sem postal nediscipliniran, čeprav sem v svoje delo vlagal več truda, kot tedaj, ko sem sprejel funkcijo.

Marsikdo si je šele sedaj zbral pogum in povedal stvari, ki so ga težile že dosti prej — utemeljene in tudi ne!

Vprašam se, zakaj tako. Vprašam pa tudi marsikoga izmed vas, zakaj takšen odnos.

Prepričan sem, da nihče od tistih, ki leto ali več opravljajo funkcije ne pričakuje posebne hvaležnosti, pozornosti, nagrade ali celo tega, da bi mu drugi spre-

gledovali napake ali nedisciplino. Prav pa je, da ste do njih takšni kot vedno ali vedno enaki.

— ar

KAKO POMAGATI RAZOČARANIM

ali nelagodnost srednjega kadra

Mlad strokovni delavec se razjezi, če si nekdo njegovih kolegov sposodi svinčnik iz njegove mize, jezi se na administratorico, ker ni predvidela stvari, ki se jih sicer ne da predvideti, in eksplozira, kadar se okolje ne navduši za njegove predloge.

Lee Stokford, pomočnik direktorja za vprašanje vodenja poslovanja v centru za odnose v industriji na kalifornijskem inštitutu za tehnologijo pravi, da je to del splošne krize, ki je značilna za 85% ljudi med 34 in 42 letom z vrst srednjega vodilnega kadra in privatnih poklicev.

Stokford pravi, da to izvira iz osebnega konflikta, do katerega pride, ko človek ugotovi, da se njegovi mladostni ideali in cilji ne skladajo s poslovnimi operacijami, ki so na pogled zelo enostavne, a zelo praktične.

Na sorodne konflikte naletimo tudi pri delavcih v proizvodnji v tej starostni skupini. Pri ženskah mnogo kasneje.

nastajajo obdobja razočaranja. Izsledki Lee Stokforda so rezultat teh različnih raziskav, s katerimi je zajel 200 mož in žena.

Večina operativnih strokovnih delavcev preboli krize nestabilnosti in razočaranj in začne iskati načine, kako bi svoje cilje realizirali v okviru obstoječe gospodarske strukture. 16% pa nikoli ne preboli te krize.

Kriza, ki nastopi pred tako imenovanimi srednjimi leti, povzroča v proizvodnji veliko problemov. Od 1000 mladih ljudi, zaposlenih v neki veliki firmi, jih mora skoraj 40% menjati delovno mesto po petih do šestih letih. Velika večina teh 400 ljudi mora zapustiti podjetje razočarano in nezadovoljno.

Stokford preizkuša metode, ki bi jih podjetja lahko uporabila, da bi pomagala sposobnim ljudem, ko pridejo v krizo.

Potreben bi bil nov program izobraževanja, da bi vodstveni kader znal nuditi pomoč. Moral pa bi skrbno paziti na zgodnje znake krize. Naj naštejemo nekaj takih znakov.

— Ljudje, ki so imeli mnogo idej in so bili kot delavci agresivni, se začno razburjati zaradi vsakdanjih stvari. Včasih prikazujejo v slabi luči svoje delo in svoje podjetje.

Hitro menjajo stališča, niso pripravljene reševati problemov, njihovo abstinentem (izostajanje z dela) se poveča. Pozno prihajajo na delo in se predolgo zadržujejo na malicah. Njihova nelagodnost se razširja tudi na sodelavce,

Končno, čeprav še vedno v poznih tridesetih letih, agresivnost izgubi in mnogo časa posvečajo razmišljanju o dobrih starih časih, ko stvari niso bile takšne kot so sedaj.

Dober vodja lahko v tem izgubljanju odločnosti intervenira tako, da se direktno ukvarja s človekom in njegovimi problemi, pravi Stokford. Ne bi bilo potrebno insistirati, da ljudje točno prihajajo na delo in da upoštevajo vse stroge formalne predpise. Pritožbe sodelavcev bi bilo treba upoštevati kot resne probleme, čeprav ne izgledajo tako.

Vodstvo bi moralo biti pripravljeno sodelavca celo napotiti po zunanjo pomoč, če bi bilo potrebno. Predpostavljeno bi resno morali biti pripravljeno tudi, da ljudi vodijo.

Človeku v krizi bi bilo potrebno pokazati najboljši način opravljanja dela in ga spodbujati, da se bo naslanjal na lastne sposobnosti in mu dajati občutek uspeha pri delu.

Takemu človeku bi bilo treba nuditi pomoč, da si postavi močne cilje, ki mu bodo omogočili izhod iz sedanje stanja.

Po Stokfordu so leta med 34 in 42 za možkega najusodnejša in lahko povzročijo resne probleme v osebnosti.

Na osnovi raziskav Stokford zaključuje, da dober zakon predstavlja najsolidnejšo oporo.

PO PRIVREDNEM PREGLEDU

NEDELJA V AVIGNONU

V cerkvi Notre-Dame-des-Doms je odzvonilo in skozi vrata so se vsuli avignonski meščani. Najprej mladež, kateri se menda povsod po svetu najbolj muči iz cerkve, potem pa možaki, ki so stali bolj zadaj. Močno opoldansko sonce jih je ščemelo v oči. Počasi so si nadeli temne širokokrajne klobuke, še malo postali, potem pa se v gruči spustili proti trgu, kjer so si bolj oddaljeni okoliški kmetje iz Provanse naročili kosilo na gostilniškem vrtu, po kosilu pa se ob kozarcu rdečega provansalskega vina pomenkovali v pozno popoldne. Fantje in dekliča pa so sedli na pripravne majhne mope in drveli gor in dol po mestu. Zares je bilo živahno tisto nedeljo v Avignonu. Ena sama glavna ulica me spominja na Kranj. V Avignonu že 20 let zapored organizirajo gledališki in filmski festival na prostem. Papeška pala-

še trta... Nič čudnega, če je v Franciji vino cenejše kot mineralna voda! Kazalo je, da bo dobra letina! V Lyonu smo prispeli proti večeru. Mesto leži ob sotočju Rhone in Saone. Tu je središče francoske svilarke industrije, znano pa je tudi po vakoletnem vzorčnem sejmu.

Večerja v majhni gostilnici za vogalom naše ulice nam je izredno teknila. Se kratak sprehod do spomenika Ludvika XIV na trgu Bellecour do nabrežja Saone, v kateri se zrcali veličastna cerkev Notre Dame de Fourviere visoko nad mestom, vsa obsijana od žarometov, do mestne hiše, pred katero stoji na majhnem trgu mogočen in izredno lep Bartoldijev vodnjak: 4 konji v divjem diru, vpreženi v kočijo, ki jo vodi ženska, prhajo vodo skozi nasnice; spomenik predstavlja francoske reke, ki teko na vse štiri strani neba (sveta). Potem smo šli po-

Potovanja od Kranja do Pariza in nazaj

Če Sloven'c na rajžo gre...

Nedaleč proč stoji televizijski stolp, v obliki Eifflovega stolpa v Parizu. Toda ta v Lyonu je zelo slab ponaredek.

Lyon je tudi poznan po svojem čudovitem parku Tete d'Or, kjer vsako leto prirajajo razgoste vrtne. Pravijo, da je tu najlepša tovrstna razstava v Evropi. Park, ki je čez noč zaprt in ga zjutraj odpro policaji, se razteza ob idličnem jezercu, po katerem plavajo ponosni labodi in se vrbe sklanjajo globoko nad gladino vode ter se ogledujejo v njej.

Tu ima vsaka vrtnica svoj vrtiček. Ime vrtnice je napisano na kovinski ploščici. Kadar vzgoje kako novo vrtnico, jo podare navadno kakšnemu umetniku in vrtnica se potem imenuje po njem. Tu ima svojo vrtnico Brigitte Bardot, Maria Callas, francoski pesnik Jean Cocteau, Grazia Patricia de Monaco (njena vrtnica je nežne rožnate barve) itd. Po parku se veselo vozijo s kolesi prijazni policaji, takoj pripravljene, da pozirajo pred fotoografskimi kamerami. Sploh sem opazila, da se francoska policija precej poslužuje koles za službo v mestu.

Po krajši vožnji sem ter tja po Lyonu smo zapeljali na cesto za Pariz. Francozi si ne delajo skrbi, kako grade ceste. Vzamejo kar ravno linijo, potem pa gre cesta gor in dol, pa gor in dol... Nič mostov, podvozov, nadvozov! Vozili smo se spet med vinogradi, tokrat burgundskimi. Prav tisti čas je cvetela tudi oljna repi-

ca, ki je s svojo lepo rumeno barvo učinkovala tako domače. Sem ter tja se je prikazala vasica, strnjena ob poti ali pa na bližnjem gričku, okrog pa polja v vsej svoji barvitosti. Tu je res pravi raj

NA JATU NI BILO NIKOGAR DOMA...

Prvi stik s Parizom je bilo letališče Orly — največje v Evropi. Močan veter, ki menda kar stalno piha tu, nas je pogнал proti ploščadi za upravno stavbo. Kovanec za 1 frank vržeš v režo in avtomatično kovinsko kolo te dobesedno porine na razgledno ploščad. Le-

Trg Aleksandra III in Dom invalidov

ča, prostran trg pod njo in široka zelena Rhona v dolini so enkrat naravni oder za predstave na prostem.

V neki opuščeni cerkvi so Avignončani uredili zanimiv muzej galsko romanskih izkopanin, ki so jih našli v Provanci. Ob nedeljah je vstop brezplačen.

VEČER V LYONU

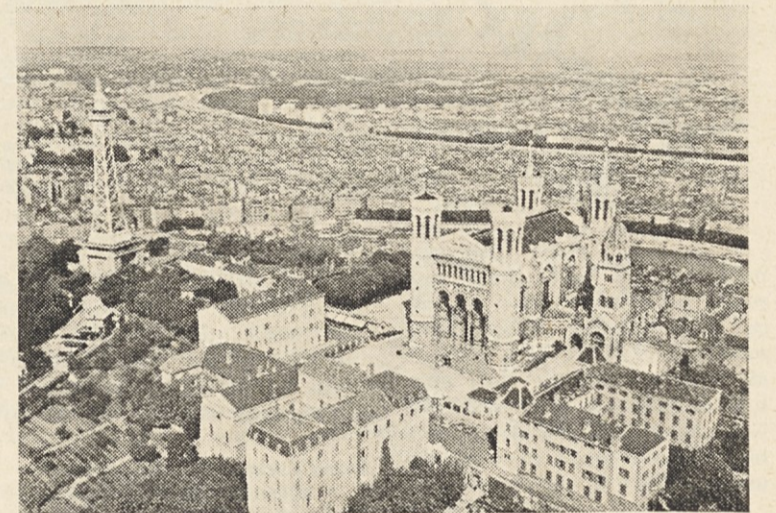
Popoldne smo zapustili mogočno obzidje in se odpeljali proti Lyonu, drugemu največjemu mestu Francije. Malo smo se ustavili še v Montelimaru, kjer je doma nougat. Pot je vodila skozi lepo obdelane vinograde. Trta, trta in

časí mimo bogatih izložb proti hotelu. Pred kavarnico je star možakar raztegoval harmoniko in pel neko staro poulično pesem. Dišalo je po cvrtju. Francozi namreč pečejo omlete kar na ulici. Tudi pozno v noč. Staro in mlado je sedelo na pletenih stolih pred kavarnicami. Mladi so se zabavali po svoje, starejši pa so počasi srkali svojo kavico in opazovali vrvež na ulici.

Zjutraj smo si od blizu ogledali prelepo cerkev na hribu. Znotraj so stene obložene z bogatimi živobarvnimi mozaiki, ki predstavljajo zgodbe iz svetega pisma in zgodovino cerkve. Od tu je tudi lep razgled na mesto in okolico.

Place Bellecour in Colline de Fourvière

Bazilika Notre-Dame, levo TV stolp

za slikarje — krajinarje. Potniki v avtobusu, ki so se po štirih dnevih vožnje med seboj že nekoliko bolj spoznali, so si pripovedovali šale, praznili steklenice rdečega burgundca in celo udarili karte.

Nekaj postankov in že smo se sredi popoldneva peljali mimo Fontainebloja proti Parizu.

tala pristajajo na eni strani letališčne zgradbe, vzletajo pa na drugi strani. Pariz ima trenutno 2 letališči: Orly na južni strani Pariza in Le Bourget na severu. Toda še vedno je to premalo za promet, kot ga ima Pariz, zato so se Parizani odločili, da zgrade še enega (sedaj ga že grade).

Z zgornje ploščadi je lep razgled na Pariz. Menda je prav vsak od nas najprej z očmi poiskal Eifflov stolp, ki se je dvigal iz sivine hiš v daljavi kot iz megle.

Sprehodili smo se skozi letališčno stavbo. Stewardese so na Orlyju prave lutkice: krhke, drobne, mične. Nič čudnega, da se jih naši možki kar niso mogli nagledati. Se malo smo se poigrali z vrati, ki se odpirajo po sistemu foto celic, potem pa se odpeljali skozi Porte de Italy v Pariz.

Vse večje svetovne letalske družbe imajo na Orlyju svoje zastopnike, ki uradujejo v posebnih boksih v pritličju letališčne zgradbe. Tudi naš JAT je zastopan. Toda prav takrat je bil naš boks prazen.

(Dalje prihodnjič)